

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

Issued
threetimes a week.
Tuesday, Thursday,
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO.
ŠTEV. (No.) 2. CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 4. JANUARJA — THURSDAY, JANUARY, 4, 1923. LETO (VOL.) IX.

Pismo iz Pariza.

(Za Edinost L. Kuhar.)
(Dalje).

Položaj se je po revoluciji znatno poslabšal. Ob baltiški obali se je nanizala verižica majhnih držav, ki hočejo Rusijo odaljevati od morja. Na jugu je angleška politika podpirala prehodno ustanovitev kavkaškega političnega mozaika, zasedla Mezopotamijo, prepustila Sirijo Franciji in zasedla Dardanele. Ruski narod, ki se je zvižal v strašnih bolečinah prve revolucije, je bil potisnjen nazaj proti azijskim stepam. Vel. Britanija je mislila, da je boj na tem polju končan, in da od strani Rusije ne bo imela več nobenih težav.

Boljševiška vlada, ki je sicer prelomila s carizmom, ni mogla zavreči carističnih arhivov o dardanelskem vprašanju. Od carjev je podedovala sovraštvo do Britanije in boj proti njenemu imperializmu, ki bi rad zabranil stotini milijonov Rusov dostop med kulturne narode, s tem da bi jih vrgel nazaj proti stepam ob Kaspiji in proti uralskemu gorovju.

Kljub velikim notranjim težavam pa sovjetska vlada ni spregledala britanskih obkolovalnih manevrov, samo preslaba je bila, da bi bila mogla pregnati pogrebe. Ko se je novi režim pa že dosti utrdil, je dobila zgodovina drugo smer: Rusija se je postavila v bran. Kavkaške države so se nanovo spojile z ruskim telesom in angleške posadke so morale proti Carigradu ali čez Armenijo v Mezopotamijo. Rusija je prešla v ofenzivo in porabljala sredstva, ki so ji stala na razpolago. Proti Indiji preko Perzije in Afganistana se je vsula ploha komunističnih agitatorjev, ki so znali ustvariti tam za Anglijo neprijetno ozračje. Nadalje je Rusija izrabila turški upor proti aliranim velesilam v svojo korist.

Tukaj se nam vriva v spomin l. 1833. Takrat je egiptovski paša Mohamed — ali hotel zasedi Mezopotamijo in Sirijo. Sultan Muhamed je v svoji zadregi sprejel pomoč, ki mu jo je ponudil car Nikolaj prvi. Ruske čete so prišle Turkom na pomoč in v zahvalo za rusko intervencijo je Muhamed podpisal l. 1833. pogodbo, ki nosi ime Unkar-Selessi, v kateri se Turčija zavezuje zapreti Dardanele za vsako tujo vojno ladjo. Takrat že je car obljubil, da se hoče potruditi da Turčija ohrani svojo popolno neodvisnost.

Tudi danes vidimo Ruse in Kemaliste v objemu. Razlogi so isti, samo da igra danes Anglija vlogo, ki jo je l. 1833. igral egiptovski paša. Kot takrat Nikolaj I. tako zahteva danes Čičerin zatvoritev Dardanel za bojne ladje in zatrjuje "da bo Rusija vse storila za popolno neodvisnost Turčije."

Stari boj v novi izdaji, stari oder in novi igralci. Ne pozabimo pri tem, da je Rusija v Lausanne prvič po revoluciji nastopila kot mednarodna važen faktor na plano in mi Slovani nimamo povoda biti vsled tega žalostni.

Oglejmo si sedaj še položaj Velike Britanije. Morje in Indija sta dvoje pogojev za obstoj angleškega imperija. Anglija mora sama nadzorovati oceane, po katerih plovejo njeni trgovci. Indijo si mora obdržati, da ima vedno na razpolago neizčrpen človeški material in bogastva, ki jih pokriva indska čarobna zemlja. Indija je nadalje sijajno opazovališče s kojega se lahko nadzira cela Kitajska in vse otočje od indijskega oceana pa tja doli v vodovje Pacifika.

Zato se je angleška politika osredotočila okoli teh dveh torišč britanskih interesov. Ako jo zasledujemo v zgodovini, ji ne moremo odreči grandioznosti in silne širokopoteznosti.

Ohraniti nadvlado na vodi.

Odkar ste se pojavile Nemčija in Amerika kot nevarna konkurenta na vodi, se je problem za Anglijo rapidno poostiril. Obdržati trajno pomorsko premoč nad vsemi brodovji, že iz z nacijskega stališča ni več mogoče. Ker so torej za kvantitativno izpopolnjevanje brodovjav stavljeni meje, je angleška admiraliteta obrnila svojo pozornost na tehnično izpopolnjevanje svojih vojnih ladij in svoje trgovske mornarice. In v tem oziru je storila v dobi kratkih 30 let čudeže. Odkar je Nemčija znašla Dieselsve motorje, ki živijo od notranje porabe težkih olj je prioriteta premoga kot gorilne moči velikih ladij bila zablajena. Premog ne more zdržati primere z bencinom ali kratkomalo s petrolejem. Petrolej se je urinil na njegovo mesto in stopil na prvo mesto v pomorskih načrtih velikih držav in seveda tudi Anglije. Pred 30 leti V. Britanija ni imela nič, ne petrolejskih vrelcev, ne prevoznih sredstev zanj. 30 let je študiral lord Fisher skrčen nad zemljevidom vprašanje petroleja in danes lahko trdimo, da je njegovo sistematično delovanje obdario "royal fleet" Vel. Britanijo z neizčrpljivim bogastvom. Anglija je dosegla, da si z Ameriko deli petrolej celega sveta, da kontrolira ona sama, več kot dve tretjini kapitala, ki je naložen v vesoljni petrolejski industriji. V sedanjem trenutku brez strahu lahko trdimo, da je Anglija prekosila Ameriko akoravno Zed. Države na svojem lastnem teritoriju pridelajo več kot polovico vesoljne petrolejske produkcije.

Zanimivo je opazovati kako se na enkrat petrolej vrine v turško vprašanje oziroma v rusko-angleško odnose.

(Dalje sledi.)

KAKŠEN REZULTAT BO PORODIL LOZANSKI SPOR?

Lausanne, 3. jan. — Vsa svetovna javnost čaka z veliko napetostjo, kaj se bo zgodilo v prihodnjih par dneh glede vprašanja bližnjega vzhoda, ki ga je porodil anglo-turški spor na Lozanski konferenci.

Angleži se kot razvidno prav malo zmenijo za vse turške grožnje in njih ropotanje. Glavni del tega vprašanja bo rešen, ko se bo vrnil danes iz Pariza Lord Curzon, ki je odšel na tajno posvetovanje z ministrskimi predstavniki Bonar Lawom.

Angleži so mnenja, da vse, kakor vznemirjenje na konferenci med turško delegacijo in vstaja v Mosul in nekaterih delih Mezopotamije, je navačni zvijačni poizkus Turkov, ki bi se radi izvil iz zahtev, ki jim jih je stavila Anglija na konferenci. S tem pravijo Angleži bi radi ostrašili nas zbrane na konferenci, da bi jim popustili pri njihovih zahtevah.

Javno mnenje prevladuje, da Anglija ne bo odnehala niti za las od svojih zahtev in ponudb, ki jih je predložila Turčiji na konferenci. Turki pa se izražajo na drugi strani, da so popustili vse kar so imeli za popustiti in da jim je prav vseeno ali zavezniki sprejmejo njih pogoje ali ne.

Nepristranski politični opazovalci pa izjavljajo, da se bo iz tega konflikta najbrže porodila nova vojna na bližnjem vzhodu in na Balkanu. Pravijo, da ta konferenca nikakor ni imela poštenega namena, pač pa le stvar zavleči tako daleč, da se je Grčija meje časom nekoliko vredila svoje notranje razmere in preorganizirala svojo armado. Anglija pa je na drugi strani temeljito pripravila svoje vojno brodovje in ko bo vse v redu, bo John Buhl lepo pomolil samokres pod nos ošabnemu Turku in rekel, sedaj pa roke kvsiu in lepo ubogaj, ali pa izprošim.

Anglija se bo poslužila v tem slučaju Grčije, ki išče masčevanja nad Turko. To poslali v oženi ne bo težko, ker komaj čaka, da bi zopet planila na Turke. Tako torej izgleda slika današnjega političnega obraza na bližnjem vzhodu in Balkanu.

HOOVER SILI ZDR. DRŽ. DA NAI PREVZAMEJO KONTROLO NAD VSEM BREŽIČNIM BROJOJAVOM.

Washington, D. C. — Hoover, tajnik trgovske zbornice v Washingtonu, izjavlja, da je vitalna potreba za Združene Države, da vstopavijo svojo kontrolo nad vsem zasebnim in drugimi brezzičnimi postajami v svojem teritoriju.

Neobhodno potrebno pa je tudi, da se naloži na vse brezzične aparate gotov davek, tako izjavlja neki drugi državnik v Washingtonu. Zadnji ima popolnoma prav. Bogatini so si nastavili po svojih stanovanjih velike aparate, ki jih rabijo samo za zabavo in se stvar prav lahko imenuje luksuz. Zakaj bi morali samo nekateri plačevati od vsega davke, nekateri pa od svojega razkošja ničesar?!

OROPANA ŽENSKA.

Buffalo, N. Y. — Mrs. Irene Schoelkopf soproga tukajšnjega multimilionarja je bila včeraj oropana v New Yorku v nekem hotelu. Bogatinka je bila na nooletni prireditvi in zmanikali so ji najkrasnejši biseri, ki so jo stali baše okoli \$500 tisoč dolarjev.

— V St. Louis, Mo. je padel na mestu mrtvih 41-letni organist, prof. A. H. Rhode pri polnočni maši v cerkvi sv. Antona.

KRATKE NOVICE.

— Glasom najnovejših poročil iz Pariza, so se ministrski predstavniki na reparacijski konferenci sprli in zadeva je dospela do mrtve točke. Pričakuje se ameriškega posredovanja pri tem sporu.

— Anglija je včeraj ponudila zaveznikom predlog, v katerem pravi, da je pripravljena pustiti Nemčiji in drugim velik del vojnega dolga.

— Iz zanesljivega vira se poroča, da stane Združene Države ameriška posadka, ki se nahaja ob reki Reni nad \$250.000.00 mesečno. Čemu drže posadko ob reki Reni se danes marsikdo vprašuje. Lepo svoto naj bi raiši porabili za pohabljenega vojake, ki v resnici potrebujejo podporo.

— Znani Fred. L. Kriebel načelnik znane korporacije na La Salle street v Chicago, ki je prodajal razne delnice in bonde, in ki je bankrotiral lanskega leta marca meseca, je bil včeraj aretiran, ker je rabil pošto za svoje umazano delovanje pri njegovem poslovanju.

— V Washingtonu je bil od vlade imenovan za načelnika trgovske centralne komisije za Z. D. Mr. B. H. Myer iz Wisconsin. Niegov prednik je bil Mr. Charles H. McChord iz države Kentuckv.

— V New Yorku je te dni dosegel svetovni rekord v stenografski poizkušnji Nathan Behrin stenografist. V eni minuti je zabeležil 350 besedi.

— Tudi v Oklahomi se pojavljajo Klani s svojimi grozodejstvi: V bližini mesteca Hollisa, so ušli 36-letnega farmarja Fr. Rova in ga odpeljali na somoto, ter ga tam nevmisljeno pretepeli. Konečno so mu še zapovedali, da mora zapustiti tamošnjo pokrajino v najkrajšem času.

— V Rockfordu, Ill. je mestna oblast strogo prepovedala vsako streljanje po ulicah na starega leta večer. Lansko leto se je baše v tem mestu zgodilo par nesreč pri streljanju na ta večer pri slavljenju starega in novega leta.

— Vsa mesta z malimi izjemami v državi Illinois zaznamujejo to leto več rojstev, kakor smrti v lanskem letu 1922. Vse to kaže, da je ameriški rod zdrav in čil.

— V Ziegler, Ill. je požar predvčerajšnjim uničil skoro ves trgovski dvorček. Veliko hiš in trgovin je požar docela vpepelil. Škofo cenijo nad 140 tisoč.

— Država Minnesota zna prepovedati lov za dobo petih let. Tako se sliši poročilo iz St. Paula, Minn. Lovci so baše po tej severni deželi silno že iztrebili divjačino vseh vrst. Postavodajni oddelek bo baše razmotrival o tozadevnem predlogu, ki ga je baše predložil državi neki ohranjevalni klub za divjačino.

— V bližini mesta Danville, Ill. so prohibicionisti detektivki zavohali velikanski žganiarski kotel za proizvodnjanje ta "hudega jakca." Kotel baše drži okoli 150 galonov. Lastnik kotla je bil seveda aretiran in postavljen pod visoko varščino.

— V Milwaukee, Wis. se je te dni pričela kampanja prohibicionistov, ki hočejo, da se doseže za tihotapce žganja in za munašinarje samo zapor in nobena odkupnina, kakor se to dela dosedaj. Dosedaj so jim nalagali le težke denarne globe in kdor je zmogel plačati te, je zadostil postavi.

— V Caledonia, Minn. se je na starega leta večer obstrlel 14-letni deček John Flynn. Ustrelil se je v koleno, ko je z nabito puško se igral z dečki.

— V Jacksonvillu, Ill. je na starega leta ponoči zgorel skoro ves južni del mesta. Veliko število družin je popolnoma brez strehe. Materialna škoda presega nad 200 tisoč dolarjev.

FRANCIJA PRIPRAVLJENA DA ZNIŽA SVOJE ZAHTEVE.

Pariz, 3. jan. — Glasom najnovejših poročil iz Pariza je baše francoski ministrski predstnik Poincaré pristal na to, da se zniža Nemčiji predpisane odplačila na račun reparacije. Svoto, ki bi jo morala Nemčija plačati Franciji je znašala 132 bilijonov nemških zlatih mark. Popust od strani skupnih zaveznikov je precejšen. Na mesto omenjene svote, bo Nemčija plačala, sedaj v predpisani dobi le 50 bilijonov zlatih mark.

Politični voditelji izjavljajo, da je to manevriranje francoske diplomacije, ki hoče na vsak način naiti izhod iz sedanje evropske zagate, predno pride na pomoč Nemčiji Amerika. Francija se boji ameriške pomoči Nemčiji, ker to pomenja okrepitve Nemčije, ki bi postala potem ekonomsko močnejša od Francije. Moti se pa tudi Francija, ako misli, da bo celi svet radi nje čakal da se zamotane ekonomske razmere v Evropi, kako drugače uredi, da bodo le nji prija-le in za nieno diplomacijo. Razvoji svetovnega prometa in trga je zadrževan edino od nestrpnosti imperialistične Francije. Tako dalje ne more več, to čuti brez razlike ves svet. Minulo vojno je treba pozabiti in mesto sovraštva negovati medsebojno ljubezen in ljubi mir, pa bo na svetu kmalu drugače, kakor pa je v današnjih dneh.

EDINO ZDRUŽENE DRŽAVE LAHKO REŠIJO NEMČIJO, AKO HOČEJO.

Berolin, 3. jan. — Nemška javnost je zadnje dni zadobila novo upanje glede ekonomske rešitve, katero obljublja Amerika. Nemški politični voditelji so vsi brez razlike mišljenja, da edino Amerika je v stanu rešiti zavoženo Nemčijo, ako hoče.

V uradnih krogih so vsi brez razlike mnenja, da ako pride do finančnega poloma v Nemčiji, bo z ním prav gotovo padla tudi sedanja vlada in možnost bo dana za obnovenje monarhije ali pa se bo začel boljšeizvem in dežela bo prišla pod noge strašnega prevrata, ki ne bo sam uničil Nemčije, ampak znabit tudi vso ostalo Evropo. Tak mnenja izražajo nemški vladni krogi, ki najbolj poznajo mnenje nemške publike.

ŠIRITE LIST "EDINOST"!

DENARNE POŠILJATVE.

Koristno je za Vas, ako se pri pošiljanju svojega denarja v staro domovino obrnete vedno le na naše podjetje. To pa zato, ker naše nove zveze z staro domovino nas omogočajo, da dostavljamo pošiljate v stari kraj najbolj točno in najhitreje. Denar dostavljamo na najbližnjo domačo pošto prejemnika.

Pri nas dobite vedno najnižje borzne cene svetovnih valut. Pri večjih svotah, ki presegajo dvajset tisoč kron ali tisoč lir, damo še posebni popust.

GLEDE DOLARSKIH POŠILK GLEJTE OGLAS NA DRUGEM MESTU.

Cene denarju se večkrat menjajo, mi računamo po ceni istega dne, ko denar prejmemo.

VČERAJSNE CENE SO BILE:

500 — kron	\$ 1.80	50 — lir	\$ 3.75
1,000 — kron	\$ 3.30	100 — lir	\$ 5.75
5,000 — kron	\$ 16.00	500 — lir	\$ 27.50
10,000 — kron	\$ 31.00	1000 — lir	\$ 55.00

Vse pošiljate naslovite na:

BANČNI ODDELEK "EDINOSTI"
1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

EDINOST

(UNITY.)

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo

Advertising rates on application.

NAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
SUBSCRIPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year	\$1.75

ŠTEVILKA POLEG VAŠEGA NASLOVA ZNAČI DO KDAJ JE PLAČAN LIST.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Dopise in novice objavljamo brezplačno. Na dopise in poročila brez podpisa se ne oziramo. Rokopisov ne vračamo.

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtekovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

John Grdina.

Iz Clevelanda smo dobili pretekli teden žalostno vest, da je tam preminul eden izmed najmarkantnejših slovenskih značajev v Ameriki, Mr. John Grdina.

Mr. John Grdina je član splošno znane in obče priljubljene slovenske družine Grdinatove, doma iz Preserske fare pri Borovnici in je brat našega slovenskega katoliškega prvobornika Mr. Antona Grdina iz Clevelanda. Mr. John Grdina je bil eden izmed prvih slovenskih naseljencev v Clevelandu in je bil pionir te naselbine v vsakem oziru. Ko se je ustanavljala slovenska župnija Sv. Vida, je bila ta družina med prvimi, ki so jo pomagali ustanavljati. Bili so to med prvimi Slovenci v Clevelandu, ki so se lotili trgovine in v tej stroki vsi jako napredovali.

Mr. John Grdina je bil tudi med ustanovniki in pozneje med lastniki znanega clevelandskega dnevnika "Nova Domovina." Bil je tudi član znane ponesrečene Californijske ekspedicije pod Rev. Jeramom.

Kar pa dela tega moža posebno značilnega je pa njegovo globoko versko prepričanje. Veliko je po svetu hodil, veliko skušal, prišel v dotiko z najrazličnejšimi ljudmi. Čul je veliko in veliko proti svoji veri in cerkvi. V Clevelandu je moral radi tega tudi več nepravilnosti prenesti. Vendar vse to ni omajalo njegove pristne slovenske vernosti. Ostal je veren sin svoje verne matere. Za vero se je vsikdar potegnil in jo branil. Svoje verske dolžnosti je vsikdar spolnjeval in kot oče številne družine skrbel tudi za to, da je v tem duhu vzgojil tudi svojo družino.

Skratka, John Grdina je bil mož značaja, narodnjak in katolik, oboje in sicer oboje kot mož.

Njegovi družini naše iskreno sožalje. Blagopokojniku pa: Naj v miru počiva!

Evropa in ameriški farmar.

Senator Capper, znani vodja agrarnega bloka v kongresu in izdajatelj številnih publikacij, za naše farmarje, zagovarja na vso moč predlog senatorja Boraha, ki zahteva, da se skliče svetovno ekonomsko konferenco, in začrta natančno smernico reparaciji in vojnemu dolgu. Senator Capper je baje najznamenitejši proučevalec agrarnega vprašanja v Ameriki. Tudi glede tega perečega vprašanja ni Capper eden najzadnjih, prav dobro pozna vse evropske razmere in zaradi tega mu je lahko delati sodbo o istih. Kot poznavatelj, svetovnega trga in istega možnosta, priporoča Združenim Državam, da naj priskočijo finančno Evropi na pomoč.

Senator Capper trdi, da je popraševanje za poljedelskimi produkti v Ameriki znatno padlo, in da je ta slučaj pripisovati slabim finančnim razmeram po evropskih državah. Države nimajo denarja ne kredita in to jih ovira, da ne kupujejo prav ničesar drugega, kakor samo to, kar morajo imeti, kar neobhodno potrebujejo. To pa silno zadržuje naše poljedelske produkte na evropskem trgu, da se istih proda po več sto procentov manj, kakor se jih je leta pred vojno.

Senator Capper ima torej iz tega stališča popolnoma prav. Boljše je pomagati zadolženim narodom, da si s tem posojenim denarjem pomagajo iz zadrege in da prično zopet z rednim produkciranjem svojih produktov, da si uredijo svoje razmere, kakor pa jih pustiti, da zdrknejo v popolni finančni propad. Dobro ali vsaj boljše vrejene evropske države bodo zahtevale gotovo več produktov iz Amerike. Boljša in bolj zdrava Evropa, kakor je danes pomeni za Ameriko boljše kupca, ki bo več kupil in zahteval več naših produktov. Torej iz tega stališča ima senator Capper prav, da krepko zagovarja Borahov predlog za svetovno ekonomsko konferenco, ki naj bi se sestala na povabilo Združenih Držav.

Združene Države se nimajo kar se tiče ekonomske konference ničesar bati evropskih državnikov in njihovih posvetovalcev. Amerika je v stanju, da podpre vse evropske države finančno in to pod takimi pogoji ki bodo Ameriki dajali zanesljiva jamstva. Povzhu vsega pa je treba pomisliti, da Amerika bo s takim korakom pomagala v največji meri tudi sama sebi. Pomagala bo v veliki meri svojim farmarjem, ki bodo prodali evropejem večje množine poljskih produktov. Pomagala bo svojim industrijcem, ki bodo prodali večje množine svojih produktov v Evropi. Torej ni nikakor nespametno in neumno, da se uredijo najprvo na svetu ekonomske razmere. Ko bodo te prišle na normalno pot, se bo zdravje vrnilo bolni Evropi samo od sebe.

IZ SLOVENSKEH NASELBIN.

Cleveland—Newburg, O. —

Božič je minul. Pa kako krasen je bil. Že o polnoči smo začeli praznovati, ko smo se zbrali v obilnem številu pri polnočnici. Ni velikokrat cerkev sv. Lovrenca tako polna in natlačena, kakor je bila pri tej polnočnici. Saj je pa tudi tako milo, tako prijetno človeku, ko zapoje zvon in v tihi noči, — ako se v mestu more govoriti o tihoti, — vabi ljudi v hram božji: ko potem človek zagleda jaslice, ko se prikaže dolga vrsta ministrantov iz zakristije v raznih barvah oblečeni, držeči se slovesno, ko pride duhovnik opravljen v najlepšo mašno obleko, noseč v rokah kelih najdražji, kar ga premore vsakatera župnija, kelih v katerem se, kakor nekdanj v Betlehemu, porodi pravo telo Odršenika. Orglje zadonijo, pevci vsi navdušeni pojo krasne in čudapolne božične pesmi. Kie je človek, ki ima še iskro vere, da bi ga to ne vnelo znova in bi ne poživilo v njem blaženega čuta in spominov, svoje mladosti. Ta večer ni samo za one, ki so ostali zvesti svoji veri, polni milobe, pač pa tudi za one, katerim je hrušč tovarniških koles, včasih pa tudi preobila pijaka, zadušila že čute višjih ciljev in spomin večnih resnic. Tudi njim je božični večer in polnočnica skrivna moč, ki jih privabi še enkrat v kraj, kjer so v mladosti našli toliko nadležnega veselja. Zato se utrne tu in tam v sencih stebra ali pa skritemu za vrati solza kesa nač blodnjo po temi in Bog ve, če ne bo morebiti ta solza izprosila še enkrat milost spoznanja in spravljena z onim Bogom, katerega se zamani skuša otrežiti z Bogom, ki pa sedaj kliče in vabi na vse mogoče načine nazaj na pot, v srečno pravo "domovino," enkrat pa ga bo pravično sodil po njegovih delih. To je vzrok, da vidimo o polnoči obraze v cerkvi, katerih nismo videli morbiti že leta in o katerih se je govorilo, da so brezverci. Tudi pri nas ni bilo brez takih slučajev. Želeli je le, da ne bi bili zastoni prišli. Božični dan so pa, kakor po navadi počastila tudi vsa naša katoliška društva. V paradi so prišli v cerkev z godbo na čelu. Nekateri poprašujejo zakaj društva delajo to parado. Odgovor na to je lahak. Če delamo parade našemu predsedniku Združenih Držav, zakaj bi je pa ne delali Bogu?

Božična kolekta je letos izpadla jako dobro. \$2012.00 je svota, katere nas ni treba biti sram. Hvala vsem darovalcem in zavednim katolikom, kateri se zanimajo za napredek fare. Otrška igra je tudi prinesla notri \$127.00. Otroci so igrali zelo lepo. Bile bi te igre daljši, da nismo računali s prva na drugo predavanje, ki pa se je pred kratkim časom izšlo. Poleg tega pa so otroci tudi nabrali samo po tihem za šolo \$123.85 še pred božičem. Vsi, kakor pravljice so delali, da so nabrali vsak nekaj. To je lepo, uspeh je mogoč pač le tam, kjer je edinstvo, kjer delajo vsi skupaj, stari in mladi, vsak po svoji moči. To je omogočilo tudi, da smo letos plačali do sedem tisoč dolga poleg obilnih poprav in rednih izdatkov, ki tudi niso mali pri tako velikem podjetju, kakor je fara sv. Lovrenca. Bog blagoslovi vse vrle farane vsem drugim pa daj pamet, da bodo spoznali, da nikakor ni pravično in ne možato stati in držati roke križem, medtem, ko drugi delajo in se pehaajo za napredek.

Staro leto je minulo. Novo leto je prišlo. Da bi bilo to leto 1923. polno sreče in blagoslova, zdravja in zadovoljnosti, to je naše voščilo vsem.

Namo.

Cleveland, O. — Po mnogih hišah so se pripravljali na sv. božične praznike za devetdnevno na čast Brezmadežni Devici. V šolski kapeli žalostne Matere Božje se je 8 dni pripravljalo 500 majhnih učencev in učenk. Vsaki dan je bila sv. maša, med mašo rožnivenec in litanije, po maši vsak dan kratka molitev k Mariji. Kapelica je sedaj vsa prenovljena in opremljena z mnogimi električnimi žarnicami. Tudi na altariju imamo pol-

no različnih rož in mnogo zelenja.

Na sveti večer smo imeli slovesno sv. mašo ob polnoči. Pred mašo so "angelički" peli: Sveta noč, blažena noč in veseli dan praznujemo. Druge maše so bile ob 5, 6, 7, 8, pol desetih, desetih, pol enajstih in pol dvanajstih. Zadnje tri maše je opravil Rev. Father Škur. Slovesna sv. maša je bila ob pol enajstih. Pri tej maši so bila navzoča katoliška društva. Vseh bander in zastav je bilo 10. Father Škur je jako lepo govoril, da naj se odpovemo hudobiji in posvetnim željam in naj živimo bogoboječe in trezno. Cerkev je bila nabito polna in pred tako veliko množico je vredno navdušeno govoriti, ker sem pa tam kako zrnice pa le pade v kako razbito in razdrapano srce in ga poživi ter dvigne kvišku proti nebu, od koder pričakujemo prihoda velikega Boga Jezusa Kristusa.

Glede prejema sv. obhajila pa moram pripomniti, da je v fari le pre malo zanimanja. Taka fara, kot je sv. Vida, bi morala biti pa že bolj vneta, posebno, ko je od misijona sem posvečena Jezusovemu Srcu. Temu je kriv neke vrste jansenizem, katerega se nekateri nikakor ne morejo otrežiti in ker je fara Božjemu Srcu posvečena, ne smejo oni, ki imajo besedo v fari, to smatrati za golo formalnost, ampak naj zasejano in zapričeto delo misijonarjevo nadaljujejo in naj farno vodijo k Jezusovemu Srcu.

Nekemu piscu iz Minnesote odgovorjam, da ni treba misijonarja Zamjena sramotiti v pisnih brez podpisa in taka pisma okrog pošiljati. Ako nima tak moč toliko poguma, da bi se podpisal, tudi ni vredno čvekati in blati gospoda Dr. Zamjena, moža svetovne izobrazbe in izredne nadarjenosti. Sam Dr. Malley mi je pravil, da se ni slišal takega govornika kot je Dr. Zamien. Gospod je v vseh rečeh dobro podkovan in povsod doma. On govori po dvoranah, če je treba po društvi, v cerkvi in v Clevelandu je eno nedeljo popoldne govoril v klubu inteligenov, kjer so bili zbrani sami doktorji. Človek, ki sramoti gospoda doktorja, ne zna najboljši prvotnih in osnovnih pojmov o likanosti zlasti še, ker se v pisnih ne upa podpisati.

Umrl je daleč na okrog med Slovenci v Ameriki znani, John Grdina, kateremu je na dan smrti "Ameriška Domovina" zapela v uvodnem članku krasen slavo-spev. Naj počiva v miru blagi in verni mož!

X.

So. Chicago, Ill. — Lepo je bilo letos v cerkvi o Božiču. Ta vest kroži po naselbini. Pa je tudi istina, da je bilo lepo. Praznično so bili okrašeni trije altariji. Vsak altar so kincale po dve božične smreke in razno cvetje. Še posebno lepo pa je bilo opaziti pri jaslicah, ko so na visokih smrekah se bliščale električne lučice v ameriških barvah in to po številu 32.

Mr. Jakom Smrekar, tukajšnji večletni organist, se je potrudil za praznik in je zbral na pevski kor vse najboljšje pevske moči v naselbini, zato je bilo čuti lepo, ubrano petje. Pri zorni maši ob 5. uri so lepo popevali same domače, slovenske, božične pesmi. Ob glasih teh vedno lepih pesmih smo se čutili prenešene v domače kraje in se zamislili v nekdanji lepi Božič na rodni zemlji.

Še bolj se je pa pokazal pevski zbor s svojimi 16-timi odraslimi pevskimi močmi, ki je ob 10. uri izborno popeval latinsko mašo: Mass in E Flat by W. A. Leonard.

Čast nevodnji in njegovemu pevskemu zboru! Le krepko naprepi in stanovito, da bomo o Veliki noči tudi zares čuli instrumentalno mašo (t. i. petje spremljevano z godbo).

Da je o Božiču vladala mefarani splošno zadovoljnost, pričča dejstvo, da so cerkveni mošnje nakolektali za Christmas-collection še enkrat toliko kot lani. To je lepo! Nemoteno naprepi po začrtani poti do novega napredka!

Poročevalec.

ŠIRITE LIST "EDINOST"!

Narodnjaštvo in narodnost.

I. M. Trunk:

(Dalje).

Vrnimo se k narodnemu mišljenju in osvoboditvi. Stal sem od prvega trenutka gibanja za osvoboditvi v ospredju in videl vse, videl —arsikaj tudi, kar se vrši za kulisami. Prepričan sem, da bi bila Koroška ostala pri narodnem telesu, da bi ne bilo nobenega švindlarskega ljudskega glasovanja, ko bi se bila Koroška "osvobodila." Ampak čemu se ni? Kdo? Kako? Čemu se Korošci niso osvobodili sami? Mislim, da na to ni treba odgovoriti. Kdor le količkaj pozna koroške razmere, sploh ne bo vprašanja stavljal. Vsak trezno misleč presojevalec razmer bo pritrldil, da bi bilo osvoboditvi mogoče le iz središča naroda. Am-nak saj se je vršilo! Res se je, a tako, da je vse padlo v vodo in se je Koroško osvoboditvi spremenilo v smrtno sužnost. Ravno tu smo na točki, kateri pišem. Osvoboditvi se ni izvršilo, dasi so se delali poizkusi, ker je tudi središču Slovenije manjkalo narodnega čustvovanja, vsake narodne organizacije, ki bi res to ime zaslužila.

Nočem nikomur prav ničesar predbacivati, še manj koga dolžiti. Namen mi je samo, da ne varamo samih sebe, da se učimo iz zgodovine preteklih nesrečnih dni, da spoznamo, kako je narodu potrebno pravo narodno mišljenje, ne samo kako puhlo narodnjaštvo, in se pripravimo za bodočnost.

Ko bi se bili Slovenci, kakor n. pr. Čehi, že med vojsko za osvoboditvi vsaj nekoliko organizirali, ali storili to vsaj takoj po plemolu in bi bili zasedli Koroško, kakor so jo edinole s srbsko pomočjo pozneje, ko je bilo že prepozno, bi ne bilo treba samo otožno peti:

Hej Slovani, kje so naše meje?

Hej Slovani, kje je naša kri?

Za Celovcem, tam so naše meje

Za Gosposvetu, tam je naša kri . . .

temveč tudi državni mejniki bi bili stali tam, ne pa tik pred vratmi našega središča na — Karavankih!

Situacija za osvoboditvi je bila koj po polomu zelo ugodna. Še maja l. 1919. so nas Amerikanci v Parizu povpraševali: "Why do you not fight for your country?" Pa je imela tedaj že diplomacija svoje prste vmes, in Nemec se je zopet ojunčil, in za Nemcem sta stala Lah in Anglež. Ko bi bili zasedli slovensko ozemlje na Koroškem koj po polomu, bi vsaj po mojem prepričanju ne imeli glasovanja, saj je tako nekako namignil sam maršal Foch, a tudi — prepozno. Ampak saj smo zasedli, porečeš. Nočem o tem pisati, ker je to zelo tužno poglavje v zgodovini tužnega Korotana. Jaz pravim, takoj po polomu bi bilo zaseditvi uspešno. Pišem o potrebi narodnega mišljenja, o zavesti za dobrobit vsega naroda, ker to razumem pod besedo narodno čustvovanje. Pravim, ker je Slovincem manjkalo tedaj globokega takega narodnega čustvovanja, se zasedba ni mogla izpeljati. Ne pride mi na misel, da bi koga dolžil, najmanj tedanje Narodne vlade, časi so se morda delali pogreški.

Kako je bilo tiste dni? "Vojni minister" dr. Potočnik mi je sam pravil, da niti za dnevnih 20 K., kar je tedaj še nekaj pomenilo, ni mogel dobiti vojaka, ki bi mu bil na razpolago; "vojni minister" je moral sam nositi pisma na pošto. "Rekrutirali" ali "vpoklicevali" so vojake. Nekaj se jih je zglašilo. Dali so jim "uniformo," a večkrat jutri dan ni bilo ne uniforme, ne vojakov. Nič ne dolžim, pravim samo, bodimo odkritosrčni in pripoznajmo: Docela nepripravljeni smo bili.

Nekaj se je poskušalo. Na Koroško je prišlo — trinajst vojakov, a so zopet morali oditi, pozneje nekoliko več, nekaj nad 50 v Borovlje. Ni manjkalo narodne požrtvovalnosti. Med možmi so se poleg vojakov proslavili brata Hajnehar, major Lavrič, poročnik Sirnik . . . še več . . . na Spodnjem Koroškem je junaško nastopil Mačkar . . . oficirji in moštvo je delalo čudeže, a manjkalo je večje sile, te pa ni imela ne vlada ne narod. Zakaj? Ker smo bili pač nepripravljeni. Taka sila se ne postavi v par dneh, ako ni že prej zato preskrbljeno, pripravljeno vsaj potom smisla za skupne narodne interese.

Ko je videl Nemec vso našo slabost, mu je vzrastel greben, pridružil se mu je zviti Lah, pojavila se je diplomacija, in vse poznejše velike slovenske žrtve so bile zastojni. Zamudili smo pravi trenutek, Koroška je šla, in avstrijski topovi gledajo na ljubljanski rotovž, pa bodo morda gledali še rajhovski.

Ako kdo povdarja, da smo se osvobodili prav sami, mu ne oporekam, ko bo imel svoje razloge. Dogodek z batunomom št. 2 je nekaj, pripoznam, a meni ne zadostuje. Drugače vidim bore malo v lastnem osvoboditvi. Na Goriškem je bilo nemogoče, na Kranjskem nekako ni bilo ravno potrebno, oziroma se je posrečilo po imenitnem nastopu srbskega majorja, na Koroškem se je zamudilo in so bile poznejše žrtve zastojni, na Štajerskem se je nekaj izvršilo, a tudi tu opozarjam na dogodke začetkom majnika l. 1919., ko je manjkalo le za las in Štajerska bi bila šla, ker Nemci so bili že na štajerskih tleh. Priti je morala prava srbska vojska, da se je stvar popravila in vsaj nekaj rešilo, Koroška je pa tedaj že zapadla, ker plebsicit je bil pesek v oči. Ne varajmo se. Ne pišem za Srbe. Sam najbolj obžalujem, ako razmere na Slovanskem niso take, kakor bi imele biti, ali kakršnih se je splošno pričakovalo.

Pa čemu pišem zdaj, ko je vse zaključeno, o narodnem čustvovanju in o nevarnosti samoprevare? Ali je res vse zaključeno? Ali je Goriška na veke odcepljena in Koroška zgubljena za vedno? Prosim samo, ko bi ne imel upa, bi ne pisal, a up se bo uresničil le, ako se sami ne varamo, ne zapademo narodnemu mrtvulu. Slovensko narodno telo je bolano, ker so mu odrgali dva uda, pa ni mrtvo. Ozuraveti more in mora, a ozdravljenje mora priti v prvi vrsti od še zdravih udov. Škodovali smo si, ker je nam manjkalo prave narodne priprave, že prej izpeljane organizacije za narodno obrambo. Če hočemo to popraviti in zopet ozdraveti, poznam jaz le eno pot: oživiti se mora v zdravem delu naroda prava narodna zavest, smisel, da more posamezni uspevati le tedaj, ako uspeva narod, iz katerega je zrastel.

Ampak kako naj se tu zavest širi, ko baje Slovenci niti niso osvobodeni, temveč so prišli pod srbski jarem? Zavejevanji smo, ne osvobodeni, tako povdarjam čiasopisi doma in v Ameriki. Ali naj se spuščam s časopisi v prepir? Ali naj zanikavam, da ni vse v redu? Ali naj zgovarjam "srbsko" postopanje za vsako ceno? Ne pride mi na misel.

(Dalje sledi.)

ležal. Zbedim Peterčka. K sma se mal spregledal in sma pagledal, kaj je prav za prov blo, al je bla kaka ekspoz. al kaj je blu. Pa gledama in gledama, kie je lintvern. lintverna pa nekier. Raiveš je poču! Preveč se je naphov in zgodila se je ta strašna nesreča. K sma pa tu vidle, pasebn k sa ata tu vidle, se jem je pa taku inak sturlu, da sa zajekal. Doh neisa mogli nič gavar. Pol sa pa djal samu:

"No, tek Pavle, kaj sem .ti prav? Zdej pa imaš! — Zdej sem pa se s taba kvit! Za tri tavžent se pa pad nusam vabriš. Pa nekol več pred moje ači, ko si me taku farbu, da sem ti verjev, da reis kei znaš. Zdej si pa še moj živlejne v navarnast postav, de b še jest pri lintverni lahku suja glava zgubu. Preč! Preč!" Pa sta se s Petrečak prijala padpaska na sta odšla sama damov — jest pa brez tritavžent pa z dovgem nusam tam ostanem.

Me ie pa taka ieza perjela, de k b oni ble tam, b ieh zgrabu za glava, pa be jem vse nehne koščice prerahlov. Taku vidio so oni končal staru leitu. Pa mene ob tri tavžent pepravle.

Al se zdej kei čudje, če jem iest prov nič ne vošim hepi nu jir? Wel, tek zdej sem pa peršu k nem prov lepu še enkat in ieh še enkat prov lepu na novga leita dan -prosem, ker sa zdej še lintverna udušli, de ie zarad neh poču, de zdej ie pa že cait, de začno kaka druga viže. Jest jem taku povejm, ker sem oni drga hedu galant človk, de jem vse vadpestim, kar sa vani naredli prot mjen lansk leit. Tlalela ie moja roka. Nej mi še oni daja suia, pa bodiva spet gud frends. Kaj? Če se boia oni pobolišal, zdej se boia pa še jest. Vejo na vse zadnje sva pa medva kar še za skep. Veio kai, gaspud mister editar, nej še mjen ana služba ali pažišn dajo v nehnem ofice. Boia vidli, de bo prov! Sej iest neisem tak, kukr vani misleia, da sem. Vidio, kako sem zavber pa feist fant, če me boia dal kak pažišn bom pa zmirej pisu za nehne cajtenge. Sej veio, kako me nehni naročnik laikajo. Kai-ne, de me boia. Pol pa ostanem za cel leit spet

Vaš Pavle.

JAPONSKA BO POSLALA POSLANIKA H SV. OČETU.

Tokio, 3. jan. — Japonska vlada misli poslati v kratkem svojega uradnega zastopnika v Vatikan k sv. Očetu. Za ta namen, ie baje že odbran Yovu Matsouka, ki ie eden najbolj izobraženih japonskih diplomatov sedanjega časa, kakor zatruje poročilo. Matsouka ie baje študiral na univerzi v Oregonu in na Michiganski univerzi. Zatem ie izdelal diplomatični kurz na Japonskem pod vodstvom pokojnega japonskega princa Yamagata, ki ie bil rector japonske diplomatične šole v Tokio.

Po političnem prepričanju ie Matsouka pristal japonskih mladimov, mej katero maso cvete demokratični duh. Me japonsko javnost se slišio, o tem koraku različne kritike. Take kritičarje pravi poročilo zelo huiskajo protestanti in buddisti, ker se boie svojega nazadovanja, ako prodre katoliška Cerkev v večjem obsegu na Japonsko. Mladi Japanci pa se baje oklepajo katoliške cerkve iz vzroka, ker katoliški misijonarji zanašajo mej nie kulturo in s tem mnogo pomagajo pri civilizaciji japonskega naroda.

ANGLEŠKI PRINC POROČI ITALIJANSKO PRINCEZINJO.

London. Angleško časopisje ie prineslo v svet novico, da ie postal Walski princ snubitelj italijanske princezinje Yolande, hčerke italijanskega kralja in kraljice. Nekateri listi poročajo, da se misli poroka vršiti nekako spomlad.

— V St. Benedict, Ia. je zgorela trgovina z železnino, katero ie vodila trvdka Erdman and Sons. Povzročena škoda se cenii okoli 25 tisoč dolarjev.

— V Winona, Minn. se je predvčerajšnjim 4-letna hčerka družine Orcekovskija smrtno oppekla, ko je ponesreči padla v kofel vrele vode. Sirota ie v parurah zatem, ko je bila dovedena v bolnišnico preminula v hudih mukah.

— V South Bend, Ind. ie danes zašel tovorni vlak v avto, kjer so se peljali trije potniki na križišču New York Central proge. Potniki so bili na mestu mrtvi. Vzrok nesreče pripisujejo neprevidnemu vozaženju avtomobilistov.

Nekaj o metalcih ki nastopijo prih. nedeljo v Chicago.

Chicago, Ill. — Gotovo vam ie znano, da bodo mladeniči fare sv. Stefana priredili wrestling show v korist nove šole. Zato vam tu pošiljam po večjem malo zgodovino rokoborcev, kateri bodo na programu ta dan 7. jan. 1923.

Prvo naj omenim ime Tom Rolewicz, svetovni welterweight Champion, kateri se metal z Robertson. Rolewicz, kateri ie star že 42 let in ie eden ne samo najbolj, ampak tudi eden najstarejši atlet danes na svetu. Rolewicz ie vodil sploh vse svetovne champione. Na primer Frank Gotcha, Zbyszko in druge. Ko ie prišel Stanislaw in mlajši brat Wladek Zbyszko prvič tu v Ameriko, sta oba bila podučena dobro po ameriško v rokoborbi od Rolewicza. Ko se je Zbyszko metal z Gotchem ie bil pod vodstvom Rolewicza. Ako prav tehta samo 145 lb. se mora boriti vedno z metalcem sredne teže, kateri vagajo do 160 lb. Roberts, kateri se bo metal z Rolewiczem ta dan ie tudi jako dober rokoborec in bo morda ravno on zmagal in si pridobil svetovno prvenstvo welter weight vage (to ie 145 lb.). Potem bo isto na vsoporedu dobro znani Švedski Champion sredne vage, kateri se bo metal z Edwardom Santel. Champion iz San Francisco, kateri se mudi sedaj ravno v Chicagi in potem gre naprej v New York. Santel se ie izrazil, da bo hrbet Švedskega Championa padel dvakrat za poredoma na blazino tisti dan 7. januarja. Ime Švedskega Championa ie Charley Peterson in se posmehuje govorenju Santela, namreč, da ravno sedaj ie v dobrem stanju in ie pripravljen se metati z vsakim za svetovno prvenstvo. Peterson, kakor Role-

wicz ne dela drugega posla, nego se meče in jako dobro zasluži.

Isto se bo metal ta dan Češki, težke vage Champion iz Chicage, kateri tehta 230 lb. in se piše Victor Soltat. Tudi on bo imel teškega in dobrega nasprotnika O'Brien-a. Victor Soldat se ie metal že z vsemi dobrimi metalci kakor: Zbyszko, Iewis, Plestina, Stecher in ie ljudstvo zmego jako zadovoljno, kjer ako prav ne zmaga vsakikrat ali njihov nasprotnik vedno mora napeti svoje moči, da zmaga in tako ie vzelo celo Zbyszko eno uro predno ga ie premagal.

Toraj to bo nekaj novega za našo naselbino in jako zanimivo. Vsaki Slovenec in Slovenka naj pride pogledati ta šport, katerega tako cenijo Amerikanci in že vsi drugi narodi. Vsi trije Championi se bodo metali in darovali njihovo delo skoraj brezplačno na omenjeni dan, kjer bo šel ves dobiček v korist nove naše šole. Vsi trije so jako dobri osebni prijatelji našega atleta Wencelna in bodo dosti žrtvovali v korist Slov. naselbine. Samo njihovi nasprotniki bodo plačani. Da hoče, kaki (promovter) taki, ki pri reituejio rokoborbe v korist njihovem žepu bi moral plačati par sto dolarjev ti šestorici rokoborcem, ali pa dati procenote, kolikor bi vzel v blagajno pri vratih. Torej tukaj se nudi priložnost našim rojakom, ne da bi šli kam v mesto in plačali od enega dolarja do 3 dolarje za stol. Ampak prec tu v naši cerkveni dvorani in po jako nizki ceni od 50c. in 75c. in en dolar največ. Za en dolar ie prva vrsta na odru tik ob blazini, na kateri se bodo borili in za 50c. in 75c. bo se lahko od bližje videlo nego, da greš gledat iste rokoborce v mesto in

S. P. D.

Sv. Mohorja

USTANOVLJENA V CHICAGO, ILL., 31. DEC. 1921.
Sedež Chicago, Illinois.

Predsednik, Leo Mladich, 1929 West 22nd Place.
Podpredsednik, John Jerich, 1847 West 22nd Street.
Tajnik, Anton Stonich, 1834 West 22nd Place.
Zapisnikar, John Fale, st. 1921 West 23rd Street.
Blagajnik, Joseph Beribak, 1653 West 22nd Street.
Društveni zdravnik Dr. J. E. Ursich, 1901 West 22nd St.
Duhovni vodja Rev. P. Kazimir Zakrajšek, O. F. M.

NADZORNI ODBOR:

Andrew Glavach, Steve Foys in John Densha.

POROTNI ODBOR:

John Terselich, Louis Duller in John Kosmach st.

Organizator, John Petrovčič.

URADNO GLASILO: "EDINOST."

Družba zboruje vsako prvo nedeljo ob pol 2. uri popoldne v cerkveni dvorani sv. Stefana na 22nd Place in Lincoln ulici.

Družba sprejema v svojo sredo moške in ženske od 12. do 55. leta starosti. Pristop v družbo ie samo en dolar. Družba plačuje \$7.00 na teden bolniške podpore, za kar se plačuje po 50c. na mesec mesečnine. To ie izvanredna ugodnost za vsakega Slovenca v Chicagu. Rojaki pristopajte v to domačo družbo!

Za vsa pojasnila glede družbe in njenega poslovanja se obrnite na družabnega tajnika ali pa predsednika.

NAZNANILO!

Chicago, Ill. — Cenjenemu članstvu se tem potom vljudno naznanja, da se bo vršila prihodnja redna mesečna seja Slovenske Podporne Družbe sv. Mohorja točno ob pol 2. uri popoldne prihodnje nedelje dne 7. januarja. Seja se bo vršila radi neke prireditve, ki se bo vršila prav tisti čas v dvorani pod cerkvijo, raditega se bo naša seja vršila v šolski dvorani na 22nd Street in Lincoln.

Vsi člani so prošeni, da se te seje vdeležijo polno številno, ker na dnevnem redu so jako važne stvari, ki jih ie treba rešiti na tej seji. Tudi boste slišali letno

poročilo o poslovanju družbe lanskega leta 1922.

Obenem se prosi prav vse članee brez razlike, da prineso na to seio tudi tikete, ki so jih prejeli za zadnjo našo veselico, ki se ie vršila na starega leta večer. Vsak naj vrne neprodane tikete za prodane, pa naj prinese izkupljeni denar, da se bo tako zaključilo račun za našo veselico. To rei ne pozabite tega!

Obenem voščimo tem potom vsemu članstvu, vsem sobratom in sosestram Slovenske Podporne družbe sv. Mohorja veselo, srečno in zadovoljno Novo leto 1923!

S bratskim pozdravom
Družbeni odbor.

plačaf v Colesijmu 3 dolarje. In ako bo Zbyszko še v Chicagi tisti dan bo predstavljen ljudstvu.

Vspored se bo pričel točno ob pol 3. uri popoldan. Toraj na svidenie dne 7. januarja ob pol 3. uri popoldne.

Prijatelj atletike.

Izjema.

Micka: "Janez, ali boš ostal zvest, če te k vojakom vzmemo?"
Janez: "Bom, samo če me ne narede za kaprola!"

Pred sodiščem.

Sodnik: "Kako, da ste Groga tako pretepli?"

Zatoženec: "Nas ie bilo več v krčmi in smo se med seboj pogovarjali, on ie pa le molčal. Da bi nas še naprej ne motil, smo ga pretepli in ven vrgli!"

IZPLAČILA

v ameriških dolarjih še vedno izvršujemo v zasedenem ozemlju v Italiji. Nemški Avstriji in drugod.

V Jugoslaviji ie začasno nemogoče lokalnim bankam izplačevati ameriške dolarje, ker to sedaj izvrši edino Narodna Banka v Beogradu. Vendar pa potnikom, ki rabijo dolarje za na pot preskrbimo dolarje.

Dolarske čeke pa še vedno lahko izdajamo in iste vnovčijo v stari domovini po dnevnem kursu v jugoslovanske krone.

Za dolarske pošiljate, računamo sledeče pristojbine: do \$15.00 po 50 centov, — od \$15.00 do \$30.00 po 75 centov, — od \$30.00 do \$50.00 po \$1.00, za izplačila, ki presegajo \$50.00 računamo 1 cent in pol od dolarja, ali po \$1.50 od sto dolarjev. H tem pristojbinam ie še pridati za vsako posamezno nino. pošiljatev 15 centov za pošt-BANČNI ODDELEK EDINOSTI 1840 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

DR. J. V. ŽUPNIK ZOBOZRAVNIK

6131 St. Clair Ave. in Corner E. 62nd St., nad Slovensko Banko. Uhod ie na 62nd Street.

CLEVELAND, OHIO.

Izvršujem zobozdravniški poklic že nad 7 let v tej okolici. Moje delo ie zanesljivo.

Ne trpite vsled
Revmatizma,
živčnega trganja,
bolečin v prslih,
otrplih mišic

Vdrgnite

PAIN-EXPELLER

na bolečo površino, da boste začutili žarenje; in udobna pomirljiva pomoč bo sledila. Pristni Pain-Expeller nosi SIDRO varstveno znamko.

"111" Cigarette

DOBRE

so! 10¢

Kupi te cigarete, hrani denar.

ZASTAVE

bandera, regalije in zlate znake za slovenska društva izdeluje najbolje in najceneje

EMIL BACHMAN,
2107 So. Hamlin Avenue,
CHICAGO, ILL.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill. Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZ, JA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir.

Najboljše delo, najnižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

ZADNJA PRAVDA

ROMAN

Spisal češki I. S. Baar.
Poslovenil Vojteh Hybašek.

Najlepši mesec, rožnik — je prišel. Vsa pokrajina tone v solnčni svetlobi, v svitu pestrih barv diha najprijetnejši vonj in razvija povsod čudovito krasoto. Na travnikih žari ognjeno cvetje, po polju šume in se zibljejo valovi žita; temni gozdovi cveto v nevidnem cvetju, cvetni prah se dimi v zlatorumenih oblakih, kadarkoli potegne vetrič; na trgu dišijo vrste lip kakor šopki, ptičji prepevajo, vse vriska in poje od veselja. . . . Po trudu cellega tedna je napočil dan Gospodov, nedelja. Ljudje so se umili, oblekli praznično in pozabili na vsakdanje skrbi trdopolnega življenja in živijo praznično. Jutro darujejo Bogu, popoldne sebi. Otroci in fantje so se vsuli iz hiš in proti gozdu, — vse gre ven. Po vsej širjavi cesarske ceste gredo v gostih gručah vesela dekleta. Rdeče nogavice, srdeča kratka krila imajo, trdolikane rokavce belih srajc, v šolenčkih gredo, — kakor bi bile cel teden počivale in kakor bi hodile po parketu. . . . Fantje gredo za njimi, rekruti in vojaki z vojaškimi čepicami na glavah, — gredo brez sukenj, s šibicami v roki: na Razgled gredo, k Dobri vodi gredo — v Tranov gredo. Pesem jih spremlja na potu. . . . Čutijo mladost v krvi, radost v srcu, svet jim je vseč, lepota jih omamlja in edino s pesmijo morejo dati duška tem občutkom. . . .

Samo pri Zgornjem Porazilu sedi na pručici Dodlička, sključena v dve gubi, in pridno kleklja fine, kot pajčevina tanke čipke, za soprogo odvetnika Rubina. Na sebi ima samo belo srajčico iz domačega platna, katero je za vratom zadržala s trakom, in ponošeno spodnje krilo. Tudi ona čuti nemir v bosih nogah, rožnik jo vabi med družice, pa ne more nikamor. . . . V posmeh bi jim bila, saj nima kaj obleči. "Obleka dela ljudi," tega pregovora se nikjer in nikdar toliko ne spominjam, kakor ob nedeljah na Hodske. Toda Adamovi otroci nimajo obuvale; kakor med tednom, tako hodijo tudi ob nedeljah bosi; krilca in hlačice imajo zakrpane, in kadar stoje med drugimi, se razločujejo od njih po svoji revni obleki. Tožijo, da ne morejo niti v cerkev, pa imajo vendar grunt; otroci bajtarjev so bolje oblečeni.

Kakor da ne sliši, sedi Adam za mizo in bere. In kaj bere? Nič več koledarja in kronike, marveč popisane, po dolgem zloženju papirje, pozive k sodišču, razsodbe, tožbe in prizive. Za tožbe svoje družine je gluhi in slep.

"Molčite!" opominja mati otroke. "Saj tudi jaz ne morem med ljudi in nimam kaj obleči za praznje, ata pa ravno tako. Novo veliko ruto in predpasnik bi potrebovala. — Le lepo počakajte, da ata pravdo dobi; ko se ne bomo več tožili s Spodnjimi, nam bo kaj lepše, — potem se vse obrne na bolje." In Dodlička si na skrivnem obriše solzo.

Solnce je zašlo in blede mesec se je prikazal na nočnem nebu, prijeten vetrič pihlja po krajini, nikomur se ne ljubi spati, najmanj seveda fantom.

"E, neha vendar že s tisto svojo harmoniko," čuti nagonsko danes mladenič-pevec grobost glasbila, prepoveduje igranje; jasno petje zažoni v čarobno noč. . . . Kako je to bilo nekdanj vseh Dodlički in Adamu; a danes ju čudno razburja in jezi srecen smeh, veselo petje.

"Za peč bi legli, še spati ne puste človeku," se jadi tudi Manca v svoji samoti.

Tako jim postaja življenje grenko in vse njegove mikavnosti so jih zapustile. Sami se izogibljejo ljudem. Ne morejo jih, mrzijo jih, zlasti župnika, ki jim je kakor slaba vest. Ognejo se na daleč ali pa bežijo pred njim, kadar bi ga morali srečati. Seveda jih pogovarja, nalašč jih obišče, prosi, opominja, pa ravno zato jim je zopr, da ga niti videti ne morejo. Pa ne samo njega, mrzijo vse, kar je z župnikom v zvezi: cerkev na polje prosit, da bi Bog dal in ohranil sad zemlje ni Adama med gospodarji, pa tudi Martin ne gre med njimi.

Da, niti tako znanega človeka, kot je gospod učitelj Jindra, ne pozdravljata brata več, in sicer zato ne, ker se je držnil prigrvarji jima in ju opominjati. — Pa je gospod vodja vendar mož, ki je postal duševni studenec celega Klenči, kajti trije rodovi so pili iz njegovega vira umetnost in vednosti; on je že dedom, sinovom in sedaj vnukom vbijal v trde glave znanje črk in števil.

Značaj Porazilovih bratov se je kvaril čimdalje bolj; postala sta hudobna, surova in zakrknjena. Celo po obleki sta se že razločevala od drugih. Ni bilo denarja za sukno, ni bilo volne ne lanu za krilo. — Za par grošev so ponujali v trgovini "mestno" obleko, še na dolg sta jo lahko kupila, niti z denarjem je ni bilo treba plačati; trgovec je bil zadovoljen s perjem, ki ga je prinašala gospodinja. Domačo nošo sta zavrgla. Po meščansko in ne več po kmetsko sta se nosila pri naš najprej Porazila.

Ljudje, katerih spretnost in umetnost potrebujejo kmetje, hočijo na deželo kakor domov. Že leta in leta prihaja k nam pravilno vsako pomlad mož, ki reže bičke in prasičke, piskrovez in

steklar, dedek s hrenom; eden pa ne pride, ampak se pripelje kot gospod, in to je "igralec z lutkami," glumač Šmid, človek vseznal, ki ti popravi dežnik in uro, dene steklo v okno, nabrusi žago, mlin za kavo in britev. Vse te ljudi pozdravljajo domači z veseljem, veselo se jih, in če se zakasnijo, povprašujejo s skrbnim licom pri znancih iz oddaljenih vasi: "Ali je že bil pri vas letos tisti stari cunjar?" Ali pa: "Kako pa to, da letos noče biti rezarja?"

In odkritosrčno žalujejo, kadar pride k njim njegov naslednik, navadno sin ali sorodnik, in naznani, da oče ne pride več, ker so ga že odnesli po zadnjem potu. . . .

Moški se prav posebno veselo Šmida. Ima tako imeniten brus, pa tako mažo, da britev reže kot strupena, če namaže brus pa potegne britev po njem. . . . Še čutiti je ni na licu. Desetico računa Šmid za britev — pa je vredno goldinarja.

Tudi Adam in Martin se brijeta kakor sploh može po vsem Hodske. Teško se brijeta, britvi sta jima zarjaveli in se skrhal, brusita jih na dlani, na predpasniku, na jermenu, pa malo izda. Brijeta se v soboto zvečer ali v nedeljo zjutraj, pa kar štota od bolečin: strnišče trde brade se ustavlja britvi, ki z veliko težavo podira kocino za kocino. Najhujše je pod nosom. Adam kar zdihuje od bolečin, solze mu teko iz oči, a vražja britev si še izbira, — komaj vsako drugo vzame. — Šmid je sicer prišel, brusil je v gostilni, se odpeljal. — Adam ni nesel britve brusit. Ni imel desetice.

"Ali mi je treba prenašati to trpljenje?" je enkrat poskočil ves razjarjen od zrcala, vrgel britev na tla in stopil na njo, da se je zlomila, in je zavpil: "Od današnjega dne se ne brijem več." In ostal je mož-beseda.

"Poglejte Adama, brke si pusti rasti kakor logar," so se čudili ljudje v Klenči.

"Čisto prav ima," so ga hvalili kmetje, "nima kmetske obleke, naj ne kaže kmetskih lic."

"Če jo sme Adam, zakaj ne bi tudi jaz mogel nositi brade, zlasti ko me to nič ne stane," je sklenil Martin in se pohvalil, kakšna udobnost je to in kako ga je britev trpinčila. . . .

S. O. CHICAGO

Slovenecem v So. Chicago in okolici naznanjam, da sem prejel veliko zalogo najboljših, trpežnih črevljev za moške in fante, dekleta in žene, kakor tudi za dečke in deklice. Zlasti za šolarje dobite pri meni močne trpežne črevlje.

Pri meni dobite črevlje vsake vrste, v vseh velikostih po zmernih in nizkih cenah.

Dobro blago za zmerno ceno je moje geslo! Slavnemu občinstvu se toplo priporočam za obilen obisk!

"SVOJI K SVOJIM!"
ANTON BAKŠE
SLOVENSKA TRGOVINA
S ČREVLJI.
9534 — Ewing Avenue.

GOSPODINJA

PREMIŠLJUJE TRIKRAT NA DAN.

Premišljuje: kaj bo pripravila za zajterk, za kosilo in večerjo. Najbolj jo pa teži to, kje si bo kupila potrebne stvari za jedila. Odgovor na to je ta: V vaši sredini je "Slovenska mesnica!"

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 West 22nd Street, Chicago, Ill.
Phone: Canal 6319.

Pri njemu se dobi vedno najboljšo vsak dan sveže meso, suho po domačem načinu prekajeno meso in prave domače

"Kranjske klobase," doma narejene po slov. receptu. Gospodinje zapomnite si to!

Dolžnost Slovencev v Chicago

je, da dajo svoje perilo oprati v SLOVENSKO PRALNICO "LAUNDRIJO." Ne podpirajte več tujcev, ko imate v svoji sredi svojega lastnega rojaka, ki vodi to obrt. Kadar imate pripravljeno svoje perilo, pokličite na telefon, da pride na Vaš dom voz Slovenske pralnice. Mi peremo oblačila in vse, kar je za prati. Čistimo obleke "Dry cleaning," čistimo karpete, zavese in sploh vse, kar se da čistiti. Kadar imate kaj za prati, čistiti, ne pozabite na naše ime. Pokličite nas po telefonu.

SOUTH—WEST LAUNDRL CO.
JOHN ČERNOVICH, lastnik.
255 W. 31st Street, CHICAGO, ILL.
Telephone: Yards 5893.

LETINA V JUGOSLAVIJI.

New York. — Iz članka "Commerce Reports," ki se naslanja na poročila ameriškega ministra in konzulov v Jugoslaviji, posnemamo:

Žito je povsod slabo obrodilo, zlasti pa v južni Srbiji in v Črni gori: vkljub temu bo, kar se tiče nekaterih vrst žita, preostalo nekaj prebitka za izvoz. Veliko škoda so napravile neke povodni, druge pa toča. Vsled kasnejšega deževja se je letina koruze nekoliko popravila čez prejšnje pričakovanje, zlasti ta ko v bolj severnih pokrajinah; ravnotako se je zgodilo z letino pese in krme. Tobak je precej dobro obrodil, ali konoplja in lan sta razočarala. pridelek krompirja je bil za 30 odst. pod onim lanskega leta. Trta pa je dobro obrodila, in pridelek sliv, ki je znašal 900.000 ton, je bil za 100.000 ton večji kot lani. Pridelek koruze in sliv sta dve najvažnejši letini v Jugoslaviji. Ta-le je edina dežela v Evropi, kjer je koruza glavno žito; 40 odstotkov črne zemlje je posvečeno temu pridelku.

Slabša letina ima neugodne posledice na živinorejo. Kmetovalci koljejo in prodajajo prašice in govejo živino, kar povzroča, da so se cene mesa nekoliko znižale. Na drugi strani pa se je cena moke dvignila, in gospodarji malih kmetij, ki tvorijo največji del prebivalstva, se branijo spraviti svoje zaloge na trg. Importirano žito lahko tekmuje s sedanjo ceno domačega pridelka. Ker sedaj pisanje prašičev preveč stane in je postavljena na prašice iako visoka izvoznina, ima rad itega živinorejec toliko manj vzodbuje, da bi pital prašice. Koljejo radi tega suhe prašice, in posledica tega je, da je mast poskočila v ceni do 45 dinarjev za kilo, kar je dvakrat toliko kot lani. Ta visoka cena vabi inozemsko konkurenco, in danes se ameriška mast, ki prihaja iz Čehoslovaške, prodaja bolj po ceni kot domači pridelek. Živina je vobče v dobrem stanju saj v kolikor je mogoče pričakovati pri slabi letini.

Letna razprodaja po nižani ceni!

ZA MOŽE IN MLADENICE
OBLEKE IN SUKNJE
PO POSEBNI
ZNIŽANI CENI
OD 25% DO 33% POPUSTA!

Vse obleke in suknje so iz najboljših izdelovalnic in narejene natančno, da prijaio vsakemu, ki jih kupi. Narejene so natančno po "ATLAS" vzoru.

PRIDITE IN OGLEDJTE SI NAŠO BOGATO ZALOGO OBLEK IN SUKENJ, KI SO NASTAVLJENE TE DNI PO: \$19.50 — \$23.85 — \$28.50 — \$33.50.

VSE FANTOVSKJE OBLEKE, "MACKINAWS" IN POVRŠNE SUKNJE SO ZNATNO ZNIZANE.

POSEBNE CENE SO NASTAVLJENE NA MOŠKE HLAČE!

V torek, četrtek in soboto imamo odprto zvečer. Ob nedeljah imamo odprto našo trgovino dopoldne.

1800—1808 Blue Island Ave., Cor. 18th Street.

List Edinost

je last slovenskih katoliških delavcev v Ameriki. Za njih korist se izdaja, da brani njih pravice in jim kaže pravo pot do pravega napredka. List Edinost zahaja skoro v vse slovenske naselbine po Ameriki. Vse zavedne slov. družine so nanj naročene, in ga pridno čitajo, ker v njem najdejo največ pravega poduka, mnogo zanimivih novic in zabavnega čtiva.

ZATO SO OGLASI V LISTU "EDINOSTI" USPEŠNI. Trgovci, ki imajo svoje trgovine naj poizkusijo oglašati v listu "Edinosti" in prepričani smo, da bodo potem v Edinosti stalno oglašali.

DRUŠTVA SE BODO POVZDIGNILA DO VSPHEHA, ako ob raznih prireditvah in kampanjah oglašajo v našem listu. Poizkusite in prepričajte se enkrat. Poslužite se lista za Vašo reklamo, da jo list ponese na slovenske domove pred oči slovenskih rojakov, da bodo znali, kaj prirejate in kdaj!

NAŠA TISKARNA

je sedaj skoro najmodernejša slov. tiskarna v Ameriki. Tiskarska dela izvršujemo lično in točno. Vsem slovenskim člag. duhovnikom, cenjenim društvam, trgovcem in posameznikom, se najtopleje priporočamo, da se spomnijo na nas, kadar potrebujejo, kakih tiskovin.

Ničesar drugega ne prosimo Vas, kakor vprašajte nas za cene, predno oddaste naročilo drugam. Ako le to storite, smo prepričani, da bomo vedno tiskali Vaše tiskovine mi!

Mi izvršimo vsako tiskarsko delo. Najsi bo še tako malo ali veliko. Poizkusite pri nas!

TISKOVNA DR. "EDINOST"

1849 W. 22nd Street Chicago, Ill.
Phone: Canal 0098.

POZOR IGRALCI HARMONIK

Izdelujem slovenske, nemške in kromatične harmonike, enako kakor si kdo želi. Popravljam vsakovrstne harmonike, delo garantirano, cene so zmerne. Pišite po naš cenik. Se priporočam rojakom širom Amerike za naročila. S spoštovanjem

ANTON MERVAR,
6921 St. Clair Avenue,
CLEVELAND, O.